

Ragnar Simonsson: Frankrikes författningar. Skrifter utgivna av Statsvetenskapliga föreningen i Uppsala genom C. A. Hessler, nr. 55, Uppsala, Almqvist & Wiksell, 1971. 617 s., kr. 55.

De franske forfatninger er et stort, varieret og vanskeligt emne for en historiker – også selv om han som Ragnar Simonsson begrænser sig til »författningsfrågan i Frankrike från tredje republikens tillkomst 1870 till och med general de Gaulles avgång 1969 och valet av ny president«. Der er altid en forfatningsdiskussion i gang i Frankrig. Forskningen redegør ustandselig for forfatningshistorien, forresten ofte paa en maade der supplerer og forlænger den aktuelle, løbende debat. Der er altid en forfatningsreform paa trapperne, og hvis der ikke er det, kan man altid diskutere om det er lovens bogstav eller dens aand der skal veje mest eller hvorfor ingen af delene respekteres. Hele spørgsmaalet er nu, om det er franskmændene i almindelighed, der er så forfatningsinteresserede (Frankrig har haft 16 forskellige siden 1791) eller om det er »den politiske klasse« der gang paa gang begraver samfundsreformerne under et tykt lag af paragraffer og smukke hensigter, saa at sige putter blaar i øjnene paa befolkningen. Min hovedindvending mod Ragnar Simonssons bog er, at han *ikke* stiller den slags spørgsmaal. Han giver en detailleret gennemgang af »författningsfrågan«, der virker en kende stuelærd og fjernt fra visse politiske – herunder økonomiske – realiteter, og det er ganske logisk at hans bog slutter med nogle stærkt moraliserende betragtninger, hvor franskmændene faar at vide, hvordan de burde bære sig ad for at demokratiet kan blomstre friere, »för att staten förblir en självstyrelsestat«.

Forklaringen kan være, at R. S. til en vis grad har ladet sig smitte af den franske forsknings rationaliserende og teoretiserende tendenser. Men det afgørende er forfatterens grundholdning til »det politiske«. Han fastslaar side 533, at »Politiken är i grunden en strid mellan livsåskådningar«, altsaa hvad han paa den følgende side kalder »idéstriden«. Det er et synspunkt, for ikke at sige en filosofi, der naturligvis lader sig forsvare – selv om man nok kunne foretrække at R. S. straks i begyndelsen af bogen havde lagt sin historieopfattelse paa bordet, ja maaske endda havde diskuteret den en smule over for andre mulige! Netop fordi forfatteren ikke har præsenteret sin »skole« kommer det til at virke mere naivt, ja komisk, paa mig i hvert fald, naar han (side 533) i et noget forslidt militært billedsprog skriver følgende: »Men i det moderna västerländska samhället är friheten den starkaste idén, icke auktoriteten; därför segrar friheten överallt och på nytt. Men icke helt, icke definitivt; från en bakre linje, från tillbakaskjutna positioner fortsätter auktoriteten striden; friheten kämpar vidare för mer frihet; ingendera riktingen kan segra fullständigt, det vet båda, men båda förblir lika stridsberedda: intressena kan kompromissa, idéerna gör det aldrig«. Det er sandsynligvis ubevidst, at R. S. her ligefrem personliggør ideerne (»det vet båda«), men som analyse virker dette skyggespil ikke særlig tilfredsstillende.

Jacques Berg